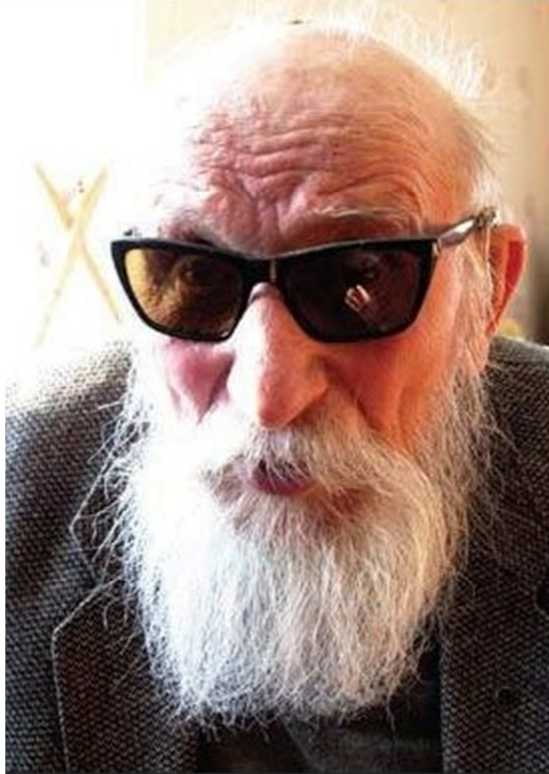

Keila linna nädala tegija: Eduard Kuuskor

01. märts 2013 12:00 – Delfi – Eesti elu - Valdur Vacht

Eduardi teeb selle nädala tegijaks seik, et ta oli vanim inimene, kes käis Eesti Vabariigi 95. aastapäeva puhul austust avaldamas Vabadussõja ausambaks ehitatud Keila Algkooli hoone juures.

„Eks ta veidi oli raske, jah, tulla, põlved loksuvad juba, aga mul oli poeg toeks kaasas. Nii polnud hullu midagi,“ tunnistas jaanuaris 95-aastaseks saanud Eduard. Eks ligi veerandsada Venemaa aastat annab tunda.

Eduardi elukogemust vormib 10 aastat laagrielu, teist sama palju asumisel, lisaks neli aastat kaevuritööd 300 meetri sügavusel söekaevanduses. Komimaal sai ta tunda ka 52-kraadilist pakast. Sinna sattus ta paragrahviga 58 1a ehk poliitilisena. Eduard oli ERNA grupi sidepidaja. Tema Tallinnas Lennuki tänaval asuvas korteris oli nii võimas raadiosaatja, et seda ei osatud esimese hooga luurajate saatjaks pidada. „Antenniks oli vasktraat, mis jooksis üle õue mitme maja vahel,“ naeris Eduard. Saatja ise hävis märtsipommitamise ajal.

„Oleks „punased“ saatja mu käest leidnud, võinuks karistus ilmselt veelgi hullem olla,“ arvab Eduard. Millest Eduardi vahendatud sõnumid rääkisid, ta tegelikult ei tea. Kõik sõnumid olid šifreeritud ja sidemehele mõistetamatud.

Nooruses oli Eduard õppinud elektrotehnikat Noorte Meeste Kristliku Ühingu raadiokoolis. 30-ndate lõpul anti talle raadioamatööri kutsung ES1F, mis mõni aasta tagasi uuendati. Tegelikult pole Eduard pärast sõja lõppu morsevõtit kasutanud.

Eduard rääkis pikalt ka Raua tänava kooli (praegune Tallinna 21. Kool) vahejuhtumist 1940. aasta suvel. Sel ajal teenis ta Sidepataljoni raadiorühmas ja oli majutatud kooli saali. Kooli ruumidesse paigutatud sideväelasi ründas grupp relvastatud riigipöörajaid. Sõjaväelased avasid vastutule, lahingus langes kaks Eesti sõdurit, kaotusi oli ka vastaspoolel. Sidepataljoni ja riigipöörajate vahel peetud tulevahetus oli ainuke Eesti Kaitseväe väeosa peetud lahing Teises maailmasõjas. Peale Eduardi rohkem selles lahingus osalejad enam elus pole. Lahingut meenutab siiani kuulijälg kooli trepil.

Eestisse jõudis Eduard tagasi 1968. aastal. Oma paragrahvi järgi ei oleks ta tohtinud Tallinnale lähemale kui 100 km elama asuda. Aga Keila miilitsas olid toona mõistlikud naised. Tänu nendele sai Keilast endiste poliitvangide omamoodi pelgupaik. Tööle hakkas Eduard Eesti Geoloogias, kus ta tegeles geofüüsikaga. Nüüd on Eduardil kaks last, kaks lapselast ja kaks lapselapselast.

Hiidlasest isa ja läänlasest ema pojana suudab Eduard ka kõige hullemas olukorras muiata. „Patareis oli ju külm. Uuri ja kandis ülekuulamise ajal vilte. Küsis ja astus mulle varbale. Ta ei osanud aimatagi, et selline piinamismoodus oli üsna leebe, mul oli tükk tegemist, et muiet tagasi hoida,“ naerab ta habemesse oma kunagiste kannatuste üle.

Püssipuhastusvardaga peksmise meenutamine ja nende haavade paranemise piinad nii naljakad siiski pole. „Minu lolluste norm ei ole veel täis, õigel ajal polnud neid aega teha. Eks ma seepärast olegi veel elus,“ naerab Eduard.